

УДК 727.3

СТАНОВЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОСТОРІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАМПУСІВ АРХІТЕКТУРНОЇ ШКОЛИ

Яковенко М. К., аспірантка кафедри основ архітектури і архітектурного проектування
Київський національний університет будівництва і архітектури. Україна
Тел. +38 (096) 116 83 84

Анотація. В статті розглянуто історію становлення кампусів вищих навчальних закладів, освітлений вітчизняний приклад – єдиний в Україні втілений проект архітектурного корпусу – КНУБА. На прикладі конкурсного проекту в Орхусі запропоновано перспективи розвитку освітніх просторів архітектурної школи.

Ключові слова: кампус, орхуська школа архітектури, архітектурний корпус КНУБА, історія становлення кампусів, перспективи розвитку архітектурної школи, конкурс.

СТАНОВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОСТРАНСТВ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ КАМПУСОВ АРХИТЕКТУРНОЙ ШКОЛЫ

Яковенко М. К., аспирантка кафедры основ архитектуры и архитектурного проектирования
Киевский национальный университет строительства и архитектуры. Украина
Тел. +38 (096) 116 83 84

Аннотация. В статье рассмотрена история становления кампусов высших учебных заведений, освещен отечественный пример – единственный в Украине воплощенный проект архитектурного корпуса – КНУСА. На примере конкурсного проекта в Орхусе предложены перспективы развития образовательных пространств архитектурной школы.

Ключевые слова: кампус, Орхусская школа архитектуры, архитектурный корпус КНУСА, история становления кампусов, перспективы развития архитектурной школы, конкурс.

EVOLUTION OF EDUCATIONAL SPACES AND PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF CAMPUS OF ARCHITECTURAL SCHOOL

Yakovenko Marharyta, postgraduate student of department of fundamentals of architecture and architectural designing.
Kyiv National University of Construction and Architecture. Ukraine
Number: +38 (096) 116 83 84

Abstract. The history of the formation of campuses of higher educational institutions is considered, the domestic example is illustrated - the only embodiment of the architectural building in Ukraine - the implemented project of the architectural building of the KNUBA. On the example of the competitive project in Aarhus, the prospects for the development of the educational spaces of the architectural school are offered.

Key words: campus, Aarhus school of architecture, architectural building of KNUBA, history of campus development, prospects of architectural school development, competition.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день вищі навчальні заклади України, які здійснюють підготовку фахівців за творчими спеціальностями, мають застарілу матеріально-технічну базу. Вона потребує реформ на державному рівні та модернізування на місцевому. Дослідивши становлення університетських кампусів, проаналізувавши сучасний стан, можна зробити такі необхідні на сьогоднішній день висновки. Тому стаття є актуальною та своєчасною.

Мета статті. Визначити архітектурно-планувальні та об'ємно-просторові особливості освітніх просторів впродовж їх становлення та з'ясувати головні вимоги при проектуванні нових кампусів для архітектурних шкіл.

Завдання статті.

- Проаналізувати та висвітлити зародження моделі університету, виникнення та становлення освітніх просторів у Європі, США, на сході та в Україні.
- Окреслити основні тенденції та перспективи розвитку кампусів архітектурних вищих навчальних закладів.

Правильно організований і привабливий навчальний простір – це ще і спосіб приманити найбільш перспективних студентів і хороших викладачів. Європейські університети виникли саме внаслідок конкурентної боротьби.

Сучасна модель університету зародилася на тлі поділу римської та візантійської церков, а також розквіту арабської науки і філософії разом з проникненням маврів в південну частину Іспанії та боротьби з ними. Ідеологічне протистояння змушує жителів європейського Заходу виробляти власну стратегію розвитку науки – в монастирях країн Середземномор'я починає формуватися саме той університет, який ми знаємо сьогодні. Місце зародження чинить вплив на просторову організацію вищої освіти до сих пір, тому повертаючись до питання переоцінки їх відносин з оточуючим світом, треба зазначити, що монастирі все ж відрізняються замкнутістю. Але у випадку з наукою прагнення до створення ідеального закритого співтовариства інтелект не зовсім поєднується з необхідністю «йти в люди»: і не стільки для того, щоб обдаровувати людство знаннями, скільки для того, щоб перевірити на практиці вироблені в кабінетній тиші концепції і теоретичні конструкції. Отакий тягни-штовхай: одна половина хоче оселитися в місті і знаходиться в гущі подій, інша – на лоні природи, де ніхто не буде заважати. У підсумку все визначається амбіціями, із-за яких більшість університетських скитів так чи інакше перетворюються в кремлі. Будь то університет Оксфорда, Тарту або Стенфордський в Пало-Альто. Якщо першим навчальним закладам було досить старих монастирських келій, то в XIV ст. вже з'являються спеціальні споруди, а потім і цілі університетські ансамблі. Болонья стала місцем народження не тільки першого західного університету, який виник тут у 1088 р., але і пов'язаної з ним особливої типології. Його історію прийнято відлічувати від появи комплексу місцевого Іспанського коледжу, заснованого в 1364 р. і побудованого в наступні чотири роки. Двоповерхове каре з аркадою, яка обрамлює внутрішній двір, вторить пристрою монастирів. Перший поверх відводиться під навчальні приміщення і бібліотеку, в одному з кутів внутрішнього двору знаходиться церква, на верхніх поверхах – особисті кімнати. Незважаючи на лапідарність а, швидше, і завдяки їй, ця типологія виявилася надзвичайно життєздатною: на кожному етапі розвитку університетської архітектури для клуатра знаходили застосування знову і знову. При цьому висувалися найрізноманітніші обґрунтування: суворість, то демократизм, комунікативний потенціал, то функціональна варіативність. Генрі Ів Кобб, проектуючи Університет Чикаго (1890), розробляв мережу клуатрів, підкреслюючи виховний і дисциплінарний характер такого планування. Вносячи в хаос сучасного світу певний порядок, вона, відповідно, підспудно повідомляє студенту риси порядності в тій же мірі, як у випадку з військовими це робить уніформа. У XX ст. модерністів займали вже більш

загальні поняття: не романтичне по своїй суті протиставлення вченого «героя» і середовища, а взаємодія внутрішнього і зовнішнього простору. Так, у тому ж Чикаго, але в Університеті Іллінойсу (відкрився в 1965 р.) архітектор Уолтер Нетч (Walter Netsch) з SOM робить центральним елементом комплекс будівель з лекційними аудиторіями і театральними залами. Його ключовий елемент – внутрішній відкритий амфітеатр на 10 тис. осіб, з якого можна вийти на дах з чотирма фронтонами екседрами, задумані автором як місце неформальних зустрічей і студентів, і викладачів. Все разом це називається Великий двір (Grand Court).

З зовнішньої сторони будівлі в цей двір ведуть пандуси, в результаті замість «секретного саду» з'являється перетікаючий простір. Якщо навіть у модерністському ансамблі Нетча виявляються відлуння Середньовіччя, то що вже говорити про більш ранні часи. Композиції з «болонських» клуатрів ставали основою багатьох університетських будівель, наприклад, коледжів Оксфорда і Кембриджа. В Оксфорді ці будівлі розкидані по місту, в Кембриджі – збудовані паралельно житловим кварталам. Замкнута фортечна структура на той момент відповідала положенням науки як заняття для обраних і одночасно захищала від помилкових звинувачень, начебто чаклунства [1].

Тим не менш ізоляція не була абсолютною. Європейські університети переважно були внутрішньоміськими структурами, нехай і ховалися за високими стінами.

Тугіше схему використовували і в інших європейських центрах освіти, таких як Краків, Париж, Сієна і т. д. Крім того, в Середньовіччі існувала й інша модель з майже абсолютною інтеграцією навчального закладу у міський простір. Гільдії викладачів, що не належать до монастирів, утворювали такі блукаючі інститути. Для занять та зберігання книг вони орендували звичайні приміщення, а заодно селилися неподалік. Поруч квартирували і студенти. В результаті виникали цілі квартали, де переважала інфраструктура, необхідна для освіти і студентського життя. Перевага подібної моделі полягала в тому, що при виникненні проблем з місцевим населенням або владою «університет» легко знімався з місця і переїжджав. Бували випадки, коли навчальні заклади навіть переманювали інші міста. Лише в епоху Просвітництва з властивим їй культом раціоналізму і наук ці вузи остаточно «заякоряться» за рахунок появи таких будівель, як анатомічний театр і обсерваторія – власне, перше виключно навчальних споруд. Колишні «кочівники» вростуть в тканину міста, по-старому не забезпечуючи студентів житлом, розділяючи бібліотеки з місцевою публікою, користуючись найближчими пабами або кафе.

Так, наприклад, до цих пір живе Тартуський університет. Де юре він був заснований шведським королем Густавом II Адольфом у 1632 р., а ідея його створення належала Йогану Скитту, колишньому ректору Університету Упсали. Вибір припав на Тарту багато в чому через вирування студентського життя, яке зародилося в місті ще за часів правління данського, в 1200-х роках. В результаті при підставі університету була проявлена нечувана демократичність – тут пропонувалося вчитися навіть селянам.

Сьогодні головна будівля цього вузу (1804–1809) знаходиться у трьох хвилинах ходьби від міської ратуші, в більш спокійному і фешенебельному районі розмістилися будинки професорів. У місті з населенням 130 тис. жителів 30 тис. – студенти.

У середині XVII ст. напередодні епохи Просвітництва почнеться і історія американських вузів. Модель, що зародилася в Новому Світі, являє собою антитезу європейського підходу до інтеграції навчальних закладів в тканину міст. Засновники американських університетів вирішують будувати свої будівлі на природі. Це пояснюється сильними антиміськими настроями, характерними для американської політичної та інтелектуальної еліти, що прагне побудувати цивілізацію з чистого аркуша. В результаті до цих комплексів приклеюється слово «кампус», що означало в перекладі з латині поле

або просто відкритий простір. Спочатку в кампусах поєднують лише освітню і житлову компоненту, але поступово ці комплекси обростають дозвіллевою інфраструктурою. Практично в кожному містечку в наш час можна виявити спортивні споруди, театри, художні галереї. Таким чином американські університети беруть на себе турботу про цілодобове життя студента [1].

Слово «кампус» в його сучасному значенні вперше використано творцями Принстонського університету в 1774 р. Розташований у глибині зеленої ділянки площею чотири акри, далеко від вулиці, величезний Нассау-хол забезпечував весь життєвий цикл 150 студентів та їх викладачів. Втім сама модель зародилася майже на півстоліття раніше – почалося все з того, що Гарвард, перший університет Нового Світу, заснований в 1636 р., отримав ділянку в шести кілометрах від Бостона. На ньому було побудовано великий багатофункціональний будинок – Гарвард-хол, в якому зосередили все для безвилазного життя студентів. У колоніях на той момент не було професійних архітекторів, у «Архітектурній історії Гарварду» висловлюється припущення, що автором проекту є священник Джон Френд з Іпсвіча. На відміну від європейських університетських клуатрів план Гарвард-холу мав розімкнену П-образну форму: корпус з двома ризалітами і курдонером. Через 30 років цю структуру повторив і Крістофер Рен, проектуючи будинок коледжу Вільгельма і Марії у Вільямсбурзі (1693). Вчилися в перших американських університетах здебільшого знову ж ченці, втім нового покоління, що розділяє ідеї просвітництва і місіонерства. Ченці були впевнені, що покращать життя інших народів, не тільки звернувши їх у свою віру, але і поділившись з ними знаннями, накопиченими в Європі. Освічені колоністи як би простягали руку дружби і допомоги місцевим дикунам. Звідси і відсутність замкнутого контуру: двері були відкриті для всіх. Перший корінний американець вчився в Гарварді вже в тому ж XVII ст.

Наступною етапною подією для розвитку американських вищих навчальних закладів став проект Університету Вірджинії Томаса Джефферсона (1822), президента США і талановитого архітектора-дилетанта. Саме тут вперше галявина перетворюється в простір навчання. З обох сторін довгого газону в лінію виставлені павільйони – навчальні і житлові. Відкритість газону для всіх у поєднанні зі свободою надається в плані його використання, символізуючи демократичну ідеологію, якої дотримується нова американська держава. (Зауважимо, що в старовинних британських університетах досі ходити по газону дозволяється лише професорам і випускникам.) Наслідком надання символічного значення незабудованому зеленому простору стане розквіт ландшафтної архітектури в університетах США на рубежі XIX–XX століть. Більшість територій старих університетів визнані сьогодні пам'ятками паркового мистецтва. Найвідоміший майстер того періоду – Фредерік Лоу Олмстед, що почав свою кар'єру з роботи над Центральним парком Нью-Йорку. Спроектвані ним кампуси Єля, Берклі, Стенфорда і Університету Чикаго приваблюють безліч туристів. Втім охоронний статус обмежує свободу просторового розвитку даних інституцій.

Другий важливий аспект джефферсоновського «академічного села» – постановка будівлі бібліотеки на головній осі, в торці галявини. Бібліотека стає домінантою всього комплексу, переймаючи цю роль у підйманні над середньовічними клуатрами церков.

Класицизм був улюбленим архітектурним стилем і при будівництві нових університетів в Європі. З тою лише різницею, що на континенті він міг і не нести виразно демократичного забарвлення.

Проте перерву в стилістичному «ваганні» зумовило те, що в один прекрасний момент освіта не просто скористалася стилем, сформованим відповідною епохою, а породила його. Мова, звичайно, про модернізм, що виник в середині експериментальних навчальних інституцій на кшталт Баухауса і Вхутемасу. Прагнення побудувати новий світ,

якому були б чужі вади капіталістичної системи, вивело на передній план роздуми про освітню і моралізаторську функцію архітектури, що дуже яскраво проявилось у будівлях вузів. Говорячи про західних модерністів, що вплинули на архітектуру вузів, варто згадати Ле Корбюзє, що спроектував, зокрема, одну будівлю для Гарварду. В цьому ж університеті відзначився Гропіус – у 1950-му він закінчив будівництво Аспірантського центру: місцями підняті на колони вісім прямокутних блоків різного призначення, які утворюють серію дворів. Данець Арне Якобсен спроектував і будівлю оксфордського коледжу Св. Катерини. Міс ван дер Роє створив комплекс Іллінойського технічного інституту. Важливу роль у розвитку архітектури та типології кампусних будівель зіграв Еєро Саарінен. Для Массачусетського технологічного інституту він побудував каплицю і конференц-зал; одна зі знакових будівель вищезазначеного Університету Чикаго – зведена фінсько-американським архітектором. Юридична школа, що включає бібліотеку, там же він спорудив комплекс Вудворд з шести гуртожитків; в Єлі є два, коледж від Сааринена і льодовий стадіон, а в Університеті Пенсільванії – жіночий гуртожиток, і цей список можна ще довго продовжувати. Те, що раніше було фігурою і фоном, модерністи радикально міняють місцями. Якщо раніше увага глядача фокусувалася на вільних просторах (вулицях, проходах, на галявинах), обрамлених «лаштунками» ліній забудови, то тепер акцент зміщується на будівлі, які стоять якщо не вільно, то, принаймні, відокремлено один відносно одного, доріг і зелених просторів – партер виконує роль своєрідної підставки для архітектурного натюрморту. Поступово модерністи задають новий масштаб просторів кампусів, на університетських територіях з'являються мегаструктури. Масивність академічного знання, накопиченого за століття, набуває архітектурний вираз – приміщення різних факультетів групуються в єдиних великих обсягах. Після Другої Світової війни процес укрупнення будівель, яка, можна сказати, підстьобує різке збільшення кількості студентів. Тільки в США в період з 1940 до 1950 р. їх стало втричі більше – півмільйона осіб замість 160 тис., багато в чому це пояснювалося прийняттям у 1944 р. закону, що надає ветеранам війни всілякі льоти, зокрема, право на безкоштовне навчання в коледжах або професійних школах. При збільшеному «населенні» ВНЗ особливе значення набули питання комунікації і міжперсональної, і міжфакультетської. Там, де автори вибирали горизонтальні композиції, будівлі стали походити на аеропорти-хаби. Пізніше, в кінці 1960-х, політики різних країн звинуватять архітекторів подібних комплексів в потуранні студентських заворушень, стверджуючи, що якби учні були розведені по відокремлених камерних просторах, вони не змогли б сформувати соціальну базу для масових протестів [3].

Якщо в американських кампусах, що в більшості своїй спочатку мали великий запас резервних територій, було місце, де будувати мегаструктури, то в Європі був інший підхід – вузи за місто. Так, у Британії в 1963 році уряд заслухав доповідь голови комітету Вищої освіти лорда Робинса про необхідність термінового збільшення кількості університетів через післявоєнний бебі-бум. В результаті було підтримано формування семи нових вузів у графствах Йорк, Сассекс, Кент, Ланкастер, Ессекс, Уорвік і Східна Англія. Всі їх кампуси побудували поза містами і за модерну архітектуру прозвали «склоплитами» (plateglass). Будівництво «в полі» знову актуалізувало тему студентського житла. Цікавий приклад розробки даної теми – проект Університету Східної Англії, розташованого в трьох кілометрах від Норвіча на річці Яр. Він виконаний представником руху «Нових бруталістів» Денисом Лесданом на початку 1960-х. З «цеглинок» студентських кімнат архітектор зібрав зіккурати з атриумами (далекими нащадками клуатрів) і терасами по зовнішньому контуру. Вийшли вельми ефектні структури, що потрапили на сторінки архітектурних журналів. Лише фахівці засуджували проект за нерозважливе ставлення до простору – на місці цих пірамід могло б міститися в два рази більше кімнат, були б вони

скомпоновані у звичайні пластини. Інший принциповий момент у роботі Лесдана – чіткий поділ на території кампусу житлової та навчальної частини. Зиккуратам протиставлена так звана стіна навчання, довгий ламаний корпус з аудиторіями та лекційними залами.

У 1990-х роках Європа знову змінює вектор розвитку типології освітніх будівель. Вузи поступово повертаються в місто. У Швеції університетам передають споруди у реабілітованих промислових зонах і на покинутих військовими внутрішньоміських територіях. Схожа мета і паризької програми «Університет-2000». Там, де повернути університет в місто з тих чи інших причин неможливо, принаймні прагнуть ущільнити кампуси до того ступеня згущеності, яке характеризує урбаністичну тканину, і придумати подієву програму, що затягує городян всередину цих комплексів. Подібною ідеологією, зокрема, керується проект розвитку Швейцарського федерального інституту технологій (ETH) в Цюриху, архітектурно-планувальний розділ якого розробляє бюро КСАРА [4].

Інший приклад – Гетеборг, де університетські будівлі взагалі-то завжди знаходилися в межах міста, однак на значному віддаленні один від одного. Роздратування, що нагромадилося від неупорядкованого розміщення університетських будівель, вилилося в ідею створення своєрідного університетського кільця в центрі міста – будівлі факультетів стали поступово групувати у кластери, переміщаючи деякі підрозділи та затіваючи нове будівництво там, де вже є освітня інфраструктура. У новій концепції розвитку міста передбачається, що комплекси різних вузів сформуують в центрі міста кілька вулиць з насиченим культурним життям.

Важливу роль у процесі «урбанізації» кампусів зіграв відомий архітектор і теоретик Крістофер Александер. Ще у 1975 р. у книзі «Орегонський експеримент» він почав розмову про такі явища, як «відкритий університет», «університетські вулиці», «навчання в кафе» (real learning in cafes) і т. д. Ці «патерни» (за його власною термінологією) повинні були допомогти вирішити проблему Орегонського університету. На той момент місцеві студенти почали протестувати проти політики патерналізму, що історично склалася в американських кампусах. Учні були незадоволені відчуженням, яке виникло між університетом та містом, де «молоді люди в мантиях» не сприймалися як члени місцевої спільноти. Почався пошук можливих зчеплень університету і міста, який соціологи до того часу вже стали трактувати як креативне середовище, що сприяє незапланованим зустрічам і несподіваним відкриттям. Ще одне нововведення – активне будівництво в університетських кампусах не просто окремих факультетських будівель по проектах міжнародно відомих архітекторів (що відбувалося завжди), а саме знакових бібліотек. Досить згадати роботи бюро Месапоо для Делфтського університету, Нормана Фостера для Вільного університету в Берліні, Херцога і де Мерона для Бранденбурзького технічного університету, Віла Аретса для Утрехтського. В нашу інформаційну епоху бібліотеки виконують роль не стільки сховищ книг, скільки студентських центрів. Їх домінантне положення в ландшафті кампусів підкреслює, що в сучасному освітньому процесі головну роль грають вже не кімнати для занять і лекційні аудиторії, а простори для неформального спілкування, де студенти можуть обмінятися інформацією, показати свої роботи, обговорити прочитане або почуте. Таким чином, будівлі-ікони не просто звеличують місію того чи іншого факультету, для якого могла б проектувати «зірка», але примножують синергетичний ефект, що виникає в результаті з'єднання різних дисциплін [3].

В країнах з економікою, що швидко розвивається, зразок Китаю та ОАЕ, де вища освіта до останнього часу в принципі була явищем не дуже масштабним і елітарним, прагнення знайти нове місце для вузу або ідеологія просто побудована на відокремленні. Там зараз також будуються абсолютно нові замиські кампуси, найчастіше їх проектують зоряні архітектори, такі як Стівен Холл і Норман Фостер [1].

Вітчизняним прикладом окремого університетського кампусу для архітекторів є споруджений ще за радянських часів (1982 р.) архітектурний корпус Київського національного університету будівництва та архітектури. Автори нової будівлі архітектурного факультету (архітектори Л. І. Філенко, В. Л. Коробко, М. Ш. Гершензон) отримали право на розробку проекту в результаті «відкритого» конкурсу, який був проведений в стислий термін.

Автори проекту архітектурного факультету, прийнявши за основу лінійну, але досить ущільнену об'ємно-просторову структуру з широким корпусом, зосередили в центральній частині основну частину службово-допоміжних і технічних приміщень, що не вимагають природного світла, а також більшу, протяжну двосвітну рекреацію з верхнім освітленням.

Будучи важливою функціональною ланкою в процесі навчання майбутніх архітекторів, зали малюнка стали одним з головних композиційних елементів в образному вирішенні будівлі. Їх великі ритмічні обсяги, винесені на головний фасад, консольно нависають над нижнім поверхом, підкреслюючи великий град-будівельний масштаб всієї споруди. Разом з тим, контрастне поєднання цих великомасштабних обсягів, що вінчають будівлю, з більш дрібним членуванням фасадної поверхні креслярських аудиторій першого поверху створює своєрідну динамічну композицію.

Будівля архітектурного факультету КНУБА викликала великий інтерес. У свій час відбулося кілька обговорень цього об'єкту на засіданнях творчих секцій і комісій Союзу архітекторів УРСР, підсумки обговорення свідчили, що нова будівля архітектурного факультету – помітне явище в архітектурній практиці України. Уже сам факт будівництва навчального корпусу з урахуванням специфіки підготовки молодих спеціалістів-архітекторів був важливим фактором у підвищенні рівня професійної архітектурної освіти. Але на сьогодні архітектурний корпус КНУБА, на жаль, не відповідає вимогам сучасності та вимагає реорганізації [2].

Найсвіжішим в цьому питанні є конкурсний проект нового кампусу для школи архітектури Орхуса в Данії. Конкурс New Aarch проходив у два етапи. Спочатку з 235 надісланих проектів визначили трьох фіналістів. На другому етапі до них приєдналися три іменитих команди: BIG, Lacaton & Vassal і SANAA, хоча японці в останній момент зняли свою заявку. Оголошення результатів конкурсу відбулося 17 березня 2017 року в Орхусі [5].

З п'яти підсумкових концепцій журі обрало датське бюро Vargo Nielsen Palle, яке перетворює архітектурний факультет в громадський центр. Пропонується не тільки ростити архітекторів, але й залучати навчатися населення. Школа стане центром для спільних воркшопів, обговорень і майстерень, де на практиці вирішуються повсякденні завдання міста.

Функціонально цю ідею вирішують зрушенням рівнів відносно один одного. До вулиці виходить 4-поверховий обсяг з великими громадськими зонами, де зустрічаються городяни і архітектори. У внутрішній двір будівля спускається терасами для майстерень. У плані архітектори об'єм ділять на окремі ядра з лекторіями, офісами, кухнею і комунікаціями, навколо яких збираються загальні гнучкі простори для роботи і виставок.

Інші фіналісти запропонували більш виразні рішення, хоча це і стало ключовим моментом конкурсу. На думку журі проект-переможець краще інших вписується в міське оточення і взаємодіє з ним на новому рівні. Проекти були оцінені на основі оцінки таких критеріїв: архітектура (40%), функціональність (35%) та економіка (25%). Ініціатором конкурсу є датське агентство будівництва і нерухомості у співпраці з Орхуською школою архітектури.

Комплекс нової школи загальною площею 13 тис. кв. м (яка за завданням, але повинна мати можливості розширення) реалізують до 2020 року у складі великого проекту регенерації індустріального району Орхуса. Школа знаходиться в серці міста Орхус. Тому частиною завдання було продемонструвати взаємозв'язок між проектом будівлі та навколишнім середовищем, Головним було злиття чотирьох тем: міста і громадськості, вивчення і дослідження навколишнього середовища, робочих місць і будівельної фізики [5].

Можна зробити **висновки**, що кампуси вузів архітектурного спрямування, по-перше, мають знаходитися в центрі міста. Для архітекторів та містобудівельників важливо бути захопленими міським життям, відчувати місто. Студенти мають розуміти, що відбувається в місті, а місто повинно розуміти, що відбувається в кампусі.

Нова школа архітектури повинна спонукати громадськість прийти всередину та представити діяльність школи. Школа повинна бути в змозі функціонувати 24 години на добу і повинна бути спрямована на студентів. Вона повинна бути середовищем, що характеризується відкритістю і почуттям спільності – місцем з високими стелями, де ви хотіли б провести час, але і місцем, яке плекає і дає відчуття домашнього затишку.

Робочі кімнати і макетні майстерні вбачаються серцем школи і повинні бути легко доступні з робочих місць студентів. Хороші умови праці – це важливо. Візуальний і фізичні зв'язки між усіма педагогами, а також для студентів, дуже важливі для обміну природних знань, які можуть підсилити ефект експериментального підходу школи в галузі викладання та досліджень. Надійність і гнучкість – важливі ключові слова в організації простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіт журі відкритого конкурсу New Aarch // офіційний веб-сайт конкурсу [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://newaarch.dk>
2. Ковальський, Л. Н. Поиски образа современного вуза / Л. Н. Ковальский, Л. А. Добровольский // Строительство и архитектура. – 1983. – № 8. – С. 13–17.
3. Пучков М. В. Архитектура университетских комплексов / М. В. Пучков. – монографія. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2010. – 172 с.
4. Фадеева, М. От монастыря до Кремля / М. Фадеева // Проект Россия. – 2011. – № 61. – С. 80–91.
5. Hoeger, K. Campus and the City – Urban Design for the Knowledge Society / Kerstin Hoeger, Kees Christiaanse. – Verlag. – 2009. – 91 p.